

Evangeeliumide seminar (VKTJ.25.02.06)

Õppemaht: 3 EAP, kokku 78 õppija tundi, millest on 18 kontakttundi ja 60 tundi iseseisvat tööd

Õppejõud – Leho Paldre, MA; Greg Thellmann, Ph.D. (Osijek, Horvaatia)

2026/27 õppeaasta, BA tase, kohustuslik aine

Hindamine: eristav

Kursuse nimi inglise keeles – Seminar on the Gospels

Õpiväljundid. Õppeaine lõpuks üliõpilane:

- selgitab evangeeliumide kujunemist Pühakirjaks ja põhjendab nende usaldusväärsust;
- analüüsib evangeeliumide struktuuri, rõhuasetusi ja põhiteemasid;
- kasutab kohaseid tööriistu evangeeliumi tekstide analüüsimiseks;
- selgitab argumenteeritult käsitletud evangeeliumi tekstide tähendust.

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Hindamismeetodid	Tähtaeg	Eristav (E) või mitte-e ristav (ME)	Hindamiskriteeriumid
1. Mäejutluse lugemiskogemuse analüüs. Loe läbi Mäejutlus 6 korda, sh 1x häälega. Pane kirja oma lugemiskogemus: Mil moel muutus mäejutluse tähendus ja sügavus (400-800 sõna).	14.12.26	ME	Õppija on lugenud Mäejutluse läbi 6x ning pannud kirja oma usulise lugemiskogemuse (400-800 sõna): mil moel muutus Mäejutluse sügavus ja tähendus lugemise käigus? Mida avastasid Jumala, inimese, iseenda kohta? Mis küsimused jäid õhku?
2. Kahe evangeeliumi-kommentaari võrdlus. Võrdle Mk 14:12-16:20 käsitlusi kahes piiblikommentaaris: O. Tärk ja R. Alan Cole (350-450 sõna)	12.01.27	E	Võrdluses (350-450 sõna) on õppija iseloomustanud Tärki käsitlust ja Cole'i käsitlust. On võrrelnud, mille poolest kommentaarid erinevad. Kõrgema hinde saab see, kes toob vähemalt 3 Tärki/Cole'i kommentaari iseloomulikku joont ja vähemalt 3 erinevust. On pannud kirja ka 3 vaimulikku avastust, mida kommentaaride lugemine talle andis (a 15-40 sõna).
3. Iisraeli kohanime test. Õpi tundma etteantud 20 kohanime evangeeliumide-aegse Iisraeli kaardil.	19.02.27	ME	Õppija oskab kontuurkaardil ära märkida vähemalt 75% etteantud kohanimedest.

4. Perikoobi analüüs.	(a)	E	Analüüs (800-1200 sõna) toob välja: (a) mis on kommentaaride põhjal üheselt selge; (b) mida eri kommentaarid seletavad erinevalt (viidetega), (c) mida paralleel-kirjakohad teistes evangeeliumides juurde annavad. Lisaks on toodud vähemalt ühe kirjakoha jaoks olulise sõna algkeelne tähendus ja selle mõju tõlgendusele. Kokkuvõtteks oskab õppija välja tuua 2-3 sõnumit (jutluse või kodugrupi teemat), mida saaks selle kirjakoha põhjal esitada, sõnastatud à 1 lausega. Kõrgema hinde saab see, kelle sõnastatud sõnumid teemad seostavad selgelt ev teksti ja tänapäeva elu.
Analüüsi Mk ev perikoopi	15.02.27		
Tärgi, Cole'i ja veel vähemalt ühe võõrkeelse kommentaari põhjal (800-1200 sõna).	(b)		
(a) Õppija annab teada hiljemalt 15.02.27, millist perikoopi ta hakkab analüüsima - õppejõud annab tagasisidet.	16.03.27		
(b) Analüüsi tähtaeg on 16.03.27.			

Lõpphinde kujunemine

Lõpphinne kujuneb eristavate hindamismeetodite põhjal.

- Mitteeristavad hindamismeetodid peavad olema sooritatud vastavalt hindamiskriteeriumidele.
- Kahe kommentaari võrdlus (HM2) annab lõpphindest 25%.
- Perikoobi analüüs (HM4) annab lõpphindest 75%.

Tööd tuleb esitada tähtajaliselt, v.a. juhul kui on esitatud pikendamistaotlus.

Tehisaru võib kasutada teksti keeleliseks toimetamiseks, hindamismeetodite sisuline ja loov osa peab olema teostatud iseseisvalt.

Õppeprotsessi kirjeldus (1 EAP on 26 tundi õppija tööd, mis tähendab enamjaolt 6 tundi kontaktõpet ja 20 tundi iseseisvat tööd.)

Eelnev töö	Sess	Kontakttundide selgitus
-- Loe 6x Jeesuse Mäejutlus (Mt 5-7) ja pane kirja oma lugemiskogemus (<i>hindamismeetod 1</i>). -- Tööta enda jaoks läbi Arno Hiobi ptk „Jeesus piibliteadlaste käsitluses” (kohust kirj nr 2). Ole valmis rühmatöök loetu põhjal. -- Palveta kursuse „Evangeeliumide seminar“ eest.	Dets (6)	Evangeeliumide tekkelugu. Eri teoloogiate seisukohad Jeesuse suhtes (rühmatöö A. Hiobi peatüki põhjal). Evangeeliumide tekstipõhine lugemine (tööriistade tutvustus ja näidisteksti ühine avastamine). Mäejutlus (sh lugemiskogemuste jagamine).
-- Loe läbi Tärgi ja Cole'i Mk ev kommentaaride vastavad osad. Kirjuta võrdlus	Jaan (6)	Külastisõppejõud Greg Thellmann Osijekist. Nelja evangeeliumi sisu, struktuur,

<i>(hindamismeetod 2).</i>		rõhuasetused, rakendused.
-- Õpi kaardil 20 evangeeliumide kohanime asukoht, ole valmis neid vastama (<i>hindamismeetod 3</i>). -- Vali välja perikoop, mille põhjal kirjutad aine lõppülesande (<i>hindamismeetod 4a</i>).	Vbr (6)	Iisraeli geograafia Jeesuse ajal. Evangeeliumide teemapõhine lugemine (meetodi tutvustus ja konkreetse teema ühine avastamine). Jeesuse missioon evangeeliumide põhjal. Jeesuse ülestõusmine.

Hindamismeetodite täpsem juhend (Moodle'isse)

1. Mäejutluse usuline lugemiskogemus (400-800 sõna)

Loe läbi Jeesuse Mäejutlus (Mt 5-7) kuus korda, sh 1x häälega.

- Pane enda jaoks iga kord kirja oma lugemiskogemus (lugemispäevik). Nt: Mis sind kõnetas: Jumala kohta; inimeste kohta; sinu enda kohta? Milliseid seoseid Mäejutluse sees sa sel korral tähele panid?
- Esita kirjalikult kokkuvõttev lugemiskogemus: Mil moel muutus Mäejutluse sügavus ja tähendus sinu jaoks lugemise käigus? Mida avastasid? Mis küsimused jäid õhku?

2. Kahe evangeeliumi-kommentaari võrdlus (350-450 sõna)

Võrdle Mk ev 14:12-16:20 käsitlusi 2 erinevas piiblikommentaaris: O. Tärk „Markuse evangeeliumi seletus“ ja R. Alan Cole „Markuse evangeelium“.

- Iseloomusta Tärki käsitlust.
- Iseloomusta Alan Cole'i käsitlust.
- Võrdle, mille poolest Tärki ja Alan Cole'i kommentaarid erinevad?
-- Kui oskad, siis arutle selle üle, mis põhjusel konkreetsed kommentaarid erinevad.
- Kõrgema hinde saab see, kes toob vähemalt 3 Tärki ja 3 Cole'i kommentaari iseloomulikku joont ja vähemalt 3 erinevust.
- Pane kirja 3 avastust, mida nende kommentaaride lugemine sulle andis (iga avastus 15-40 sõna).

3. Iisraeli geograafia tundmine

Õpi tundma 20 etteantud Jeesuse-aegset Iisraeli kohanime („Piibliatlas“ lk 46-47 põhjal), nii et oskad neid tühjale Iisraeli kontuurkaadile märkida.

1. Jeruusalemm
2. Naatsaret
3. Petlemm
4. Kapernaum
5. Betsaida

6. Korasin
7. Kaana
8. Tüüros
9. Siidon
10. Emmaus
11. Betaania
12. Juudamaa
13. Samaaria
14. Süüria
15. Galilea (piirkond)
16. Kümmelinnamaa / Dekapolis
17. Juuda kõrb
18. Gerasimi (Garisimi) mägi (samaarlaste templi asukoht)
19. Jordani jõgi
20. Galilea / Tibeeriase järv

4. Ühe perikoobi võrdlev analüüs (800-1200 sõna)

Leia Mk evangeeliumist perikoop (vähemalt 8 salmi), millel on paralleel veel vähemalt ühes teises evangeeliumis (anna teada 15.02.27ks, millise perikoobi valisid).

- Leia lisaks Targile ja Cole'ile veel üks võõrkeelne põhjalik kommentaar, kus selle perikoobi kommenteerimisele on pühendatud vähemalt 2 lk.

Analüüsiks ettevalmistus

- Loe läbi perikoop ja 3 kommentaari selle kohta. Küsi palves Jumalalt inspiratsiooni. Tee enda jaoks märkmeid.
- Süvene vähemalt ühe perikoobi põhisõnumi seisukohalt olulise sõna / fraasi kreekakeelsele tähendusele, kasutades nt biblehub.com vm sulle sobivat abivahendit.
- Leia perikoobi paralleelkirjakohad teistes evangeeliumides ja mõtle, mida täiendavat need kirjakohad annavad? (Käesoleva töö jaoks ei ole kohustuslik paralleelkirjakoha kohta kommentaare lugeda ega neid süvitsi analüüsida.)

Analüüsi perikoopi kommentaaridele tuginedes

- Mis on kirjakoha põhjal üheselt selge?
- Mida erinevad kommentaarid seletavad erinevalt? (Kui oskad, siis arutle ja põhjenda, millist seletust sa eelistaksid.)
- Kas on midagi, mis tundub oluline, aga mida käesolevad kommentaarid ei käsitle?
- Kuidas mõjutab kreekakeelse sõna / fraasi analüüs tõlgendust?
- Too välja 2-3 sõnumit (nt jutluse või kodugrupi teemat), mida saaksid selle perikoobi põhjal käsitleda (sõnasta iga sõnum 1 lausega, nii et lauses on ka tegusõna).
– Kõrgema hinde saab see, kelle sõnastatud sõnumid teemad seostavad selgelt ev teksti ja tänapäeva elu.

Kohustuslik kirjandus

1. Jeesuse Mäejutlus (Mt ev 5-7).
2. Hiob, Arne (2017). Jeesus piibliteadlaste käsitus. Rmt „Jeesus usu ja teaduse vahel“. Lk 15-46.
3. Cole, R. Alan (2015). Markuse evangeelium. Logos: Tallinn. Lk 289–342 (st osad pühaõhtusöömaajast kuni ülestõusmiseni, Mk 14:12-16:20).
4. Tärk, Osvald (1993). Markuse evangeeliumi seletus. Logos: Tallinn. Lk 454–607 (st osad pühaõhtusöömaajast kuni ülestõusmiseni, Mk 14:12-16:20).
5. Strange, John (1994). Piibliatlas. Logos: Tallinn. Lk 46-47.

Soovituslik kirjandus (eestikeelne)

1. Bruce, F.F. (2000). Uue Testamendi ajastulugu [kaanel trükiveega „ajalugu“]. Logos: Tallinn. Eriti ptk 11 „Judaism kristliku ajastu alguses“. Lk 161-178.
2. Hiob, Arne (2015). Piibliteadus ja kristlik usk. Rmt „Piibel usu ja teaduse vahel“. Lk 90-131.
3. Jones, E. Stanley (1991). Mäejutlus. Praktiline elufilosoofia. Noored Missiooniga: Tallinn.
4. Tärk, Osvald (1957). Jeesuse tähendamissõnad. EKB presbüterite katsekomsjoni väljaanne nr 11. (Kättesaadav skännituna Moodle'is.)
5. Võsu, Robert (2014). Mäejutlus. Allika kirjastus: Tallinn.

Soovituslik kirjandus (inglisekeelne)

1. Bird, Michael F. (2014). The Gospel of the Lord: How the Early Church Wrote the Story of Jesus. Eerdmans: Grand Rapids, Michigan / Cambridge, UK.
2. Burridge, Richard, A. (1994). Four Gospels, One Jesus? Eerdmans: Grand Rapids, Michigan / Cambridge, UK.
3. Dunn, James D.G. (2011). Jesus, Paul and the Gospels. Eerdmans: Grand Rapids, Michigan / Cambridge, UK.
4. Green, Joel B. (1987). How To Read The Gospels & Acts. IVP: Downers Grove, Illinois
5. Guthrie, Donald (1990). New Testament Introduction. IVP: Downers Grove, Illinois. Eriti ptk-d 1-7. Lk 16-350.
6. Wright, N.T. (1996). Jesus and the Victory of God: Christian Origins and the Question of God, vol. 2. Fortress Press: Minneapolis.